

21.10.2025

STM023:00/2025
VN/5520/2025**2025/5 HTP-JAOSTON KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA 21.10.2025**

Aika 21.10.2025 klo 9.05-11.00

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Satu Auno	Etelä-Suomen avi, jäsen
Riitta Työläjäarvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen
Tanja Ylitöyrä	STM, asiantuntijasihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Raja-arvojen perustelumuistio**- asbestin sitova raja-arvo**

Taxell esitteli perustelumuistion. Asbesti on luokiteltu syöpävaaralliseksi ja kohde-elinmyrkylliseksi. Asbestin käyttöä kuvataan muistiossa, käyttö oli runsasta 1960- ja 1970-luvuilla. Sitä on edelleen runsaasti rakennuskannassa sekä jonkin verran myös kallioperässä, mikä johtaa altistumiseen kaivoksilla. ASA-rekisteriin ilmoitetaan vuosittain yli 4 000 asbestille altistunutta, eniten kaivostyöntekijöitä ja rakennustyöntekijöitä. Asbestinäytteitä analysoidaan TTL:ssä varsin paljon. Lähes kolmannes näytteistä on ylittänyt raja-arvon, mutta tulee huomioida, että mittaukset on tehty suojainten ulkopuolella. Työpaikoilla voi siten olla merkittäviä pitoisuuksia, mutta suojaimet suojaavat työntekijöitä. Hengitystiealtistuminen on keskeinen altistumisen tapa. Kuitujen päätyminen syvälle keuhkoihin on ongelmallista. Asbestin haittavaikutukset tunnetaan hyvin. Voimakas asbestialtistuminen aiheuttaa asbestoosia, keuhkofibroosia ja asbestiplakkeja. Varsinainen huoli liittyy asbestin karsinogeenisuuteen. Asbesti aiheuttaa useita syöpiä, erityisesti keuhkopussisyöpää ja keuhkosyöpää. Jos työntekijä altistuu koko työuransa nykyisen raja-arvon mukaiselle pitoisuudelle, eri arvioiden mukaan 1-10 henkilöä per 10 000 altistunutta sairastuu syöpään.

Joka vuosi diagnosoidaan asbestin aiheuttamia ammattitauteja, joista suurin osa todetaan yli 65-vuotiailla. Lisääntymisvaikutuksia tutkittaessa on todettu istukassa ja sikiössä asbestikuituja, mutta suoraa näyttöä vaikutuksista ei ole. Eläinkokeissa nähdään samat vaikutukset. Genotoksisia vaikutuksia liittyy kuidun ja elimistön välisiin reaktioihin. IARC on arvioinut kaikki asbestimuodot ihmiselle syöpävaarallisiksi. RAC-komitea teki asbestista kattavan arvioinnin, jossa se päätyi samalle kannalle kuin IARC. Annoskynnystä ei pystytty osoittamaan, periaatteessa yksikin kuitu voi lisätä syöpäriskiä. RAC:n arviossa riskit ovat hieman alhaisempia, lähempänä 1/10 000 kuin 10/10 000 sairastunutta. Muistiossa sitovan raja-arvon perusteet on kuvattu kokoavasti. Sitova raja-arvo on 0.01 kuitua kuutiosentissä. Ohuiden asbestikuitujen huomioimisella on vuoden

siirtymäaika joulukuuhun 2026. Muistion loppuun on koottu eri asettajien raja-arvoja, mutta kovin monet EU-maat eivät vielä ole ehtineet panna täytäntöön direktiivimuutosta.

Puheenjohtaja kertoi, että syöpäriskin suhde on laskettu paksummille kuiduille. Kun laskennassa huomioidaan myös ohuimmat kuidut, riski käytännössä alenee. Asbestikuituja asbestipurkutyössä mittaavat pitkälti muut kuin TTL. EU-tasolta on ilmeisesti tulossa asbestin valvontakampanja.

Todettiin, että muistio on selkeä ja täydentää valtioneuvoston asetuksen perustelumuistiota. Muistio hyväksyttiin.

4. Valtioneuvoston asetus syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä (113/2024); asetuksen muuttaminen

- **VNp ympäristön tupakansavusta ja siihen liittyvän syöpävaaran torjunnasta (1153/1999). VNp:n mahdollinen sulauttaminen asetukseen 113/2024**

Puheenjohtaja kertoi, että valtioneuvoston päätöksessä ympäristön tupakansavusta on paljon vanhentuneita kohtia. Lisäksi nykyisin pyritään eroon yksittäisiä aineita koskevista säännöksistä. STM:ssä on käyty läpi, onko päätöksessä jotakin säilytettävää, eikä sellaista juuri löytynyt. Nykyisin on voimassa myös tupakkalaki ja tilanne siksi hyvin erilainen kuin säädöksen asettamisen aikaan.

Käytiin päätöksen pykälät läpi puheenjohtajan johdolla. Hän oli koonnut taulukkoon tiedot siitä, missä säädöksessä päätöksen pykälä vastaa säännökset nykyisin ovat. Suurin osa asioista on nykyisin muissa säädöksissä. Hän nosti esiin sen, että päätöksen mukaan tulee pitää luetteloa sellaisista tupakansavulle altistuneista työntekijöistä, jotka ovat altistuneet vähintään 40 päivää vuodessa ja ilmoittaa nämä tiedot ASA-lain mukaisesti ASA-rekisteriin. Jos tätä koskeva pykälä poistettaisiin, sovellettavaksi tulisivat ASA-laki ja syöpä-vna. Niiden mukaan kaikista tupakansavulle altistuneista on pidettävä luetteloa ja ASA-rekisteriin on ilmoitettava vähintään 20 päivää vuodessa altistuneet. Nyt tulee pohtia, aiheuttaisiko muutos merkittävän ongelman. TTL katsoi, että näin ei olisi. Taxell kertoi, että on koettu sekavaksi, että sääntelytilanne on ollut eri tupakalle ja muille altisteille. Muutos selkeyttäisi tilannetta työnantajille. Nyt tupakansavulle altistuneet on ilmoitettu ASA-rekisteriin erillisellä lomakkeella, jatkossa heidät voisi ilmoittaa sähköisesti. Työnantajan on joka tapauksessa pidettävä jotenkin kirjaa altistuvista työntekijöistä, jotta hän pystyy seuraamaan, kenellä 40 päivää altistumista vuodessa täyttyy. Muutos olisi pikemminkin selkeyttävä. Puheenjohtaja jatkoi, että tupakansavu on syöpävaarallinen altiste siinä missä muutkin. Nykyään tupakansavulle altistuvien työntekijöiden määrä on pienentynyt huomattavasti. Taxell nosti vielä esiin, että jos tupakansavu on listattuna lisääntymiselle vaarallisissa työmenetelmissä syöpä-VNa:n liitteessä I, tulisi velvollisuus säilyttää luetteloa viisi vuotta. Kuitenkin jos luettelo on tehty, sen säilyttäminen ei olisi suuri vaiva.

Keskusteltiin ehdotuksesta. Rytivaara toi esiin, että raportointivelvollisuutta pohdittaessa on hyvä huomioida etätyön aiheuttama haaste altistumisen seurannassa. Myös tupakoinnista hoivayksiköissä ja kotihoidossa on haasteellista saada tietoa. Puheenjohtaja totesi, että kotihoidossa ei pitäisi nykyohjeistuksen mukaan altistua, koska asiakkaat eivät saisi polttaa hoitajan ollessa käymässä. Todettiin, että tämä ei varmastikaan kaikissa tilanteissa toteudu, ja vähintään ilmanlaatu voi olla huono, jos asunnossa muutoin tupakoidaan. Työläjätoivoi perustelumuistiossa käsiteltävän edellä todettua sekä savuttomuuteen kannustamista. Uljas totesi, että etätyössä on muitakin työturvallisuusriskejä, ja etätyöohjeissa lienee ohjeistettu tästäkin asiasta. Taxell totesi, että esiin on nostettu hyviä seikkoja, joita on tärkeää painottaa myös myöhemmin viestinnässä. Auno kertoi, että tupakointiasia on valvonnassa huomioitu vankeinhoidossa ja kotihoidossa ja piti lainsäädännön selkeyttämistä hyvänä.

Puheenjohtaja totesi, että käyty keskustelu oli hyvä, ja siinä esiin tuotuja seikkoja pohditaan seuraavaa kertaa varten. EU-tasolta on tulossa työpaikkadirektiivin uudistuksen yhteydessä etätyön huomiointia. Siksi on avattava ja päivitettävä työpaikkaa koskeva asetus, ja siinä yhteydessä pohditaan myös etätyön aiheuttamia muutoksia työnantajavelvoitteisiin.

Puheenjohtaja kävi läpi syöpä-vna:n mahdollisilla tupakkaa koskevilla lisäyksillä. Hän totesi, että jos tupakansavu tulee syöpä-vna:han, on syytä pohtia, muodostuuko haastavia pykälä, jotka eivät sovellu

tupakansavulle. Haasteet eivät tarkoittaisi, ettei siirtoa voida tehdä, vaan tarvittaessa voidaan tehdä asetukseen poikkeuksia tupakansavun osalta. Taxell katsoi, että mikäli lainsäädäntöä voidaan tulkinta ja soveltaa tarkoituksenmukaisesti, ei poikkeuksille olisi tarvetta.

- Liitteen IV päivitys

Puheenjohtaja kertoi, että lyijyä koskevat muutokset tulee olla vietynä asetukseen viimeistään 9.4.2026. Muutokset on tehty sen mukaisesti kuin ne ovat direktiivissä. Hän näytti tekstiehdotuksen. Tällä hetkellä on työntekijöitä, joilla lyijyn pitoisuus veressä on korkea aiemman altistumisen ja lyijyn hitaan elimistöstä poistumisen takia. Tämän vuoksi asetukseen tulee sisällyttää poikkeuksia tilanteita varten, joissa henkilön veren lyijypitoisuus on raja-arvoa korkeampi jo ennen asetuksen voimaantuloa tapahtuneen altistumisen vuoksi. Tällainen henkilö saa jatkaa lyijytyössä, jos veren lyijypitoisuus on kuitenkin laskeva. Lyijyn raja-arvo laskee kahdessa osassa ollen ensin 300 µg Pb/l verta ja vuodesta 2029 eteenpäin 150 µg Pb/l verta. Varsinaiseen säädökseen tulee vain lopullinen raja-arvo, muut tulevat siirtymäsäännökseen. Kaikki muutokset vaativat vahvaa ohjeistusta työnantajille ja työterveyshuolloille.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja kertoi, että syöpädirektiivi etenee neuvostossa hyvin. Tämänpäiväisessä neuvoston kokouksessa on tarkoitus saada viimeistellyksi jäsenmaiden kanta. Parlamentti ei vielä ole aloittanut käsittelyä, eli asia viivästyy. Lopullisen direktiivin hyväksymiseksi edellytetään, että neuvosto ja parlamentti pääsevät asiasta yksimielisyyteen. Neuvottelemaan päästään vasta keväällä. Neuvostossa käsittely on ollut teknistä. Yrity maailmassa on havahduttu hengityksensuojainten ongelmiin. Suomessa voidaan käyttää hengityksensuojaimia, jos muilla tavoin ei päästä raja-arvoihin, Suomi on korostanut tätä kantaansa. Joissakin jäsenmaissa tulkitaan, että raja-arvoon tulee päästä ilman suojaimia, työpaikan ilmassa. Tämä olisi ongelmallista, ja kobolttiteollisuus on ilmaissut huolensa siitä, että heidän tuotantoketjunsä jäsenmaissa voisi aiheutua ongelmia. Neuvoston työryhmässä mikään maa ei ole tuonut ilmi tätä tulkintaa. Muut maat saavat halutessaan tehdä tiukempaa sääntelyä joko tulkinnan kautta tai säätämällä, Suomi ei voi puuttua siihen. Haluamme kuitenkin, että direktiivin tulkinta on selkeä. Neuvostossa asia on tuotu esiin, ja katsotaan, miten parlamentissa suhtaudutaan tähän kysymykseen.

Puheenjohtaja kertoi WP Chemicalsin viime viikon kokouksesta. Tulossa on 7. syöpädirektiivin päivitysdirektiivi. Vaikutustenarviointia varten on valittu raja-arvovaihtoehtoja. Vanhojen raja-arvojen tiukennus on tulossa kvartsi- ja kromi VI:lle. Kromi VI:n osalta raja-arvoja on tulossa sekä työsuojelupuoelta että REACH-lainsäädännöstä, jossa raja-arvot ovat erilaiset eri sektoreille. Jos arvoja tulee kahdesta eri lainsäädännöstä, syntyy ongelma, mitä arvoja soveltaa. Komissio ei kykene järkiperäistämään asiaa, tilanne liittyy kromi VI:n lupien korvaamiseen rajoituksella. Myös viidelle uudelle vähän käytetylle aineelle on tulossa raja-arvot. Näiden aineiden raja-arvovaihtoehtoja arvioidaan laajalla skaalalla, koska dataa ei juurikaan ole ja siksi toteuttamiskelpoisten raja-arvovaihtoehtojen identifioiminen ennen konsulttiselvityksen alkamista on vaikeaa. Seuraavaan pakettiin (11.) tulevat kupari, tolueeni, bisfenoleita (S, F, AF), ja naftaleenin arvo päivitetään. Direktiivin 12. päivitykseen tulee vain dieselpakokaasut, koska ECHA:ssa varatut resurssit menevät jo aloitettujen selvitysten loppuun viemiseen. Ohjeistuksia ja selvityksiä liittyen hormonihäiriköihin ym. on tekeillä.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 17.11. klo 13.30-15.00.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri